Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Asia: HE 123/2026 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritys- ja yhteisötietolain eräiden säännösten, Finanssivalvonnasta annetun lain 3 §:n 3 momentin 11 kohdan ja 5 §:n 26 kohdan sekä Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 §:n 7 kohdan f alakohdan ja 10 §:n 11 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä asiasta lausuntoa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan yritys- ja yhteisötietolaista kumottavaksi säännökset koskien kansainvälisen yhteisötunnisteen eli LEI-tunnisteen antamista ja hallinnointia. Patentti- ja rekisterihallitus (jäljempänä myös *PRH*) ei jatkossa enää antaisi LEI-tunnistetta, joka oikeushenkilöllä tulee olla sen käydessä arvopaperikauppaa. Tunniste olisi tämän jälkeen haettava tunnisteita antavilta muilta palveluntarjoajilta. Patentti- ja rekisterihallituksen aikaisemmin antamat tunnisteet siirrettäisiin muiden palveluntarjoajien hallinnoitavaksi.

Lisäksi Finanssivalvonnasta annetusta laista ja Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetusta laista ehdotetaan kumottavaksi säännökset, jotka koskevat Finanssivalvonnan (jäljempänä myös *Fiva*) LEI-tunnisteisiin liittyviä viranomaistehtäviä, koska LEI-tunnisteiden palveluntarjoajia valvoo ja ohjaa LEI-järjestelmää hallinnoiva Global Legal Entity Identifier Foundation eli GLEIF.

Tausta

LEI-tunnisteen antaminen säädettiin PRH:n tehtäväksi vuonna 2014. Tunnisteen käyttäminen ei ollut vielä tuolloin pakollista oikeushenkilöille, mutta vuodesta 2018 alkaen oikeushenkilöllä on tullut olla LEI-tunniste, jos se käy kauppoja pörssiosakkeilla, ETF-rahasto-osuuksilla, muilla pörssinoteeratuilla arvopapereilla tai johdannaisilla. LEI-tunnisteen käyttöalaa on sittemmin laajennettu myös muihin yhteyksiin.

LEI-tunnisteen antaminen ei ole sidottu viranomaistoimintaan, vaan sen antaja voi olla myös yksityinen palveluntarjoaja. Verkossa toimii useita yksityisiä palveluntarjoajia, joilta suomalaiset oikeushenkilöt voivat hankkia LEI-tunnisteen. Aktiivisia yksityisiä palveluntarjoajia on

ainakin kolme, joista yhdeltä palvelu on saatavissa myös ruotsin kielellä. Akkreditoituja palveluntarjoajia on kaikkiaan yli kymmenen.

Suomessa LEI-tunnisteen antajana on kuitenkin myös PRH, jonka mukaan sen ”markkinaosuus” on 85 % kaikista suomalaisille yhteisöille annetuista LEI-tunnisteista ja aktiivisten tunnusten osalta 90 %. Hallituksen esityksen mukaan PRH:n hallinnoimia aktiivisia LEI-tunnisteita on noin 36 900, mutta määrää kasvaa jatkuvasti. Viranomaismyöntäjiä Euroopassa ovat Suomen lisäksi Ranska, Alankomaat, Italia, Espanja ja Sveitsi. Muissa Pohjoismaissa viranomaiset eivät anna LEI-tunnisteita.

Osana julkisen talouden sopeuttamistoimia työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt sen toimialalle kuuluvia viranomaisia kartoittamaan tehtäviä, joista voitaisiin luopua lainsäädäntömuutoksilla. Patentti- ja rekisterihallitus on tunnistanut tällaiseksi tehtäväksi LEI-tunnisteen antamisen ja hallinnoinnin.

Esityksen tavoitteet

Hallituksen esityksen mukaan sen tavoitteena on, että PRH:lta poistettaisiin tehtävä LEI-tunnisteiden antajana. Oikeushenkilöille sinällään välttämättömien LEI-tunnisteiden antaminen ja hallinnointi voidaan hoitaa yksityisten palveluntarjoajien toimesta, eikä sitä siten ole pidettävä PRH:n ydintehtävänä. Tämä mahdollistaisi käsittely- ja asiointijärjestelmän uudistamisesta luopumisen, eikä tunnisteiden antamiseen ja hallinnointiin tarvitsisi jatkossa kohdistaa henkilöstöä tai tekniseen ylläpitoon liittyviä resursseja.

Esityksellä tavoitellaan myös sitä, että markkinoiden rooli LEI-tunnisteiden antamisessa vahvistuisi, ja myös niin, että LEI-tunniste olisi markkinatoimijoiden aseman vahvistumisen kautta saatavilla useammalta yksityiseltä palveluntarjoajalta kummallakin kansalliskielellä.

Finanssivalvonnan tehtävistä poistettaisiin LEI-tunnisteisiin liittyvät lakisääteiset viranomaistehtävät, koska palveluntarjoajien valvonta ja ohjaus tapahtuu GLEIF:n toimesta. Finanssivalvonta voisi edelleen osallistua GLEIF:iä tukevan ja valvovan ROC:n toimintaan.

Yritys- ja yhteisötietolaki

Esityksessä ehdotetaan yritys- ja yhteisötietolaista kumottavaksi säännökset, jotka koskevat LEI-tunnisteen antamista ja hallinnointia. Yritys- ja yhteisötietolain 2 §:n 8 kohdassa määritellään kansainvälinen yhteisötunniste, 4 §:n 2 momentin 12 kohdassa säädetään sen tallentamisesta yritys- ja yhteisötietojärjestelmään ja 9 a §:ssä säädetään kansainvälisen yhteisötunnisteen antamisesta.

Patentti- ja rekisterihallitus ei enää jatkossa antaisi ja hallinnoisi LEI-tunnisteita, vaan LEI-tunniste tulisi hakea LEI-tunnisteita antavilta yksityisiltä palveluntarjoajilta. PRH kuitenkin jatkaisi LEI-tunnisteiden antamista ja hallinnointia noin kahden vuoden siirtymäajan. Tämän jälkeen PRH:n hallinnoimat LEI-tunnisteet siirrettäisiin muiden palveluntarjoajien hallinnoitavaksi. Allokoinnista päättää GLEIF, mutta yhteistyössä lopettavan palveluntarjoajan kanssa. Näin voidaan huomioida

esimerkiksi kielelliset kysymykset. Ennen maksutonta massasiirtoa oikeushenkilöille tarjottaisiin mahdollisuutta siirtää LEI-tunnisteen hallinnointi haluamalleen palveluntarjoajalle.

Finanssivalvonnasta annettu laki ja Finanssivalvonnan valvontamaksuista annettu laki

Esityksessä ehdotetaan lisäksi Finanssivalvonnasta annetusta laista ja Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetusta laista kumottavaksi säännökset, jotka koskevat Fivan LEI-tunnisteisiin liittyviä viranomaistehtäviä ja LEI-tunnisteita myöntäviltä palveluntarjoajilta perittäviä valvontamaksuja.

Finanssivalvonnasta annetun lain 3 §:n 3 momentin 11 kohdan mukaan Finanssivalvonnan tehtävänä on hoitaa kansainvälisen yhteisötunnistejärjestelmän viranomaistehtäviä ja osallistua sitä koskevaan muuhun viranomaisyhteistyöhön. Saman lain 5 §:ssä säädetään laissa tarkoitetuista muista finanssimarkkinoilla toimivista. Tällaisella tarkoitetaan mainitun pykälän 26 kohdan mukaan myös sitä, joka Suomessa myöntää kansainvälisen yhteisötunnistejärjestelmän mukaisia kansainvälisiä yhteisötunnisteita. Edelleen Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain 1 §:n 7 kohdan f alakohdan mukaan Finanssivalvonnan valvontamaksun ovat velvollisia suorittamaan Suomessa kansainvälisen yhteisötunnistejärjestelmän mukaisia kansainvälisiä yhteisötunnisteita myöntävä toimija. Saman lain 10 §:n 11 kohdassa säädetään perittävästä maksusta.

Finanssivalvonta on esitysluonnokseen antamassaan lausunnossa ehdottanut, että hallituksen esitykseen sen jatkovalmistelussa otettaisiin mukaan ehdotus, jolla siltä poistettaisiin LEI-tunnisteisiin liittyvät lakisääteiset tehtävät.

Finanssivalvonnan mukaan sille säädetyn tehtävän taustalla olleet perustelut ovat vanhentuneet. Lokakuussa 2015 kansainvälinen yhteisötunnistejärjestelmä järjestettiin uudelleen siten, että GLEIF otti keskitetyn vastuun tunnisteita myöntävien toimintayksiköiden ohjeistamisesta ja valvonnasta. Muutoksen jälkeen kansallisten viranomaisten rooli toimintayksiköiden valvojina Fivan mukaan poistui käytännössä kokonaan, ja valvonta siirtyi keskitetysti GLEIFin tehtäväksi. Tämän jälkeen Finanssivalvonnan toiminta on rajoittunut pääasiassa osallistumiseen ROCin (The Regulatory Oversight Committee) viranomaisyhteistyöhön. Kyseisessä yhteistyöelimessä ei ole kuitenkaan edustettuna kaikkien maiden valvojia – esimerkiksi kaikki Pohjoismaat eivät osallistu siihen. Tämän vuoksi osallistuminen ROCin toimintaan on luonteeltaan sellaista kansainvälistä viranomaisyhteistyötä, jonka jatkaminen voitaisiin Finanssivalvonnan lausunnon mukaan jättää sen omaan harkintaan ilman erillistä lakisääteistä velvoitetta.

Esityksen vaikutukset

Patentti- ja rekisterihallitus

LEI-tunnisteiden antaminen ja hallinnointi on ollut Patentti- ja rekisterihallitukselle pääsääntöisesti kustannusvastaavaa, jolloin perityt maksut ovat kattaneet toiminnasta aiheutuvat menot.

Tehtävästä luopuminen mahdollistaisi sen, että LEI-tunnisteiden käsittely- ja asiointijärjestelmän uudistamisesta voitaisiin luopua. Tästä syntyisi arviolta yhteensä 500 000-600 000 euron säästö. Vaikka toiminta on ollut pääosin kustannusvastaavaa, ei toimintaan muutoinkaan jatkossa enää olisi tarvetta kohdistaa resursseja sen enempää henkilöstön kuin käsittely- ja asiointijärjestelmään liittyen.

PRH on arvioinut, että yhteydenpidosta ja muusta asiakaspalvelusta liittyen LEI-tunnisteiden antamisesta luopumiseen ja LEI-tunnisteiden hallinnansiirtoon syntyisi noin 200 000 euron kustannus, mikä vähentää saatavissa olevan suoraa säästöä.

Finanssivalvonta

Finanssivalvonta on perinyt suomalaisilta akkreditoiduilta palveluntarjoajilta valvontamaksuna vuosittain 10 000 euroa. Maksu on peritty kahdelta toimijalta. Jatkossa maksua ei enää perittäisi. Valvonta tapahtuisi GLEIF:n toimesta.

Oikeushenkilöt

Patentti- ja rekisterihallitus on ollut käytettävissä olevien tietojen perusteella edullisin LEI-tunnisteiden palveluntarjoaja suomalaisille oikeushenkilöille. Vertailun perusteella LEI-tunnisteen rekisteröinnin arvonlisäveroton hinta sisältäen vuoden voimassa olon on PRH:lla 70 euroa ja muilla vertailussa mukana olleella kolmella palveluntarjoajilla 65 - 99 euroa. PRH:lla rekisteröinnin voi uudistaa vain vuodeksi hinnan ollessa 30 euroa, kun se muilla palveluntarjoajilla on 65 euroa – 79 euroa. Sen sijaan muilla kuin PRH:lla rekisteröinnin voi uudistaa kerralla korkeintaan viideksi vuodeksi, jolloin vuotuinen hinta on huomattavasti matalampi vaihdellen 49 euroa ja 60 euron välillä.

Jos olemassa oleva LEI-tunniste uudistettaisiin jatkossakin vain vuodeksi kerrallaan, PRH:n hallinnoimat aktiiviset LEI-tunnisteet noin 37 000 kappaletta huomioiden, kustannusvaikutus oikeushenkilöille olisi noin 1,52 miljoonaa euroa/v. Keskimääräinen kustannusvaikutus oikeushenkilöä kohden olisi 41 euroa. Hallituksen esityksessä on arvioitu, että hyödynnettäessä viiden vuoden uusintaa, kustannusvaikutus olisi noin 851 000 euroa vuodessa, kustannusvaikutuksen oikeushenkilöä kohden ollessa 23 euroa.

Pankit

Finanssiala ry:n kautta keskeiseltä pankilta saadun arvion mukaan, mikäli LEI-tunnisteiden hallinnointi siirtyisi pois suomalaisten viranomaisten järjestelmistä, olisi välttämätöntä rakentaa uusi rajapinta GLEIF-järjestelmään tai muuhun uuteen keskitettyyn lähteeseen. Kustannusten on arvioitu olevan satoja tuhansia euroja yksittäistä suurta finanssialan toimijaa kohden. Tältä osin on huomattava, että jo tällä hetkellä oikeushenkilöt ovat voineet hakea LEI-tunnisteen muualta kuin PRH:lta ja tiedot ovat kattavasti saatavissa vain GLEIF:n rajapinnasta. Esitetyn muutoksen kustannusvaikutus pankeille on siten jäänyt jossain määrin epäselväksi.

LEI-tunnisteiden siirto muille palveluntarjoajille

PRH:n tulee ilmoittaa GLEIF:lle tehtävästä luopumisesta viimeistään vuotta luopumisajankohtaa aikaisemmin. LEI-tunnisteet siirrettäisiin massasiirtona muille palveluntarjoajille lain voimaantulon jälkeen. Massasiirron allokoinnista päättää GLEIF yhteistyössä lopettavavan palveluntarjoajan kanssa. Ennen massasiirtoa PRH:n tulee varata oikeushenkilöille mahdollisuus siirtää LEI-tunnisteen hallinnointi haluamalleen palveluntarjoajalle.

LE-tunnisteiden hallinnoinnin siirron tulee tapahtua 18 kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Määräaikaa voidaan PRH:n omalla päätöksellä jatkaa 12 kuukaudella, jos siirto on viivästynyt siitä riippumattomasta syystä.

Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kahden vuoden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Jyri Oksanen
Erityisasiantuntija